

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden elinkeinoalojen
valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annettua lakia muutettavaksi siten, että sen nojalla voitaisiin myöntää valtiontakauksia kattamaan erilaisista luotoista aiheutuva tappio kokonaisuudessaan tai osittain. Samalla ehdotetaan, että valtiontakauksia voitaisiin antaa myös täytetakauksina tai muina sitoumuksina. Lakia ehdotetaan myös tar-

kennettäväksi tappionvaaran vähentämiseksi edellytettävien vakuuksien osalta. Lisäksi ehdotetaan lain takausvaltuus korotettavaksi 5 000 miljoonasta markasta 6 000 miljoonaan markkaan.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain (375/63) nojalla Valtiontakaukeskus voi myöntää valtiontakauksia, jäljempänä teollisuustakauksia, sellaisten luottojen vakuudeksi, jotka on myönnetty keskisuuren ja pienenteollisuuden, työliiketoiminnan, matkailualan, turkistarhauksen, kalanviljelyn, puutarhaviljelyn sekä turvetuotannon aloille kuuluvien yritysten kehittämiseksi, laajentamiseksi, perustamiseksi ja toimintaedellytysten parantamiseksi. Valtiontakauksia on myönnetty yleensä näiden yritysten sellaisiin hankkeisiin, joiden toteuttamiseen tarvittavien luottojen saamiseen eivät yritysten omat vakuudet ole riittäneet. Pieniksi ja keskisuuriksi yrityksiksi, jäljempänä pk-yritys, ja siten lain soveltamisalaan kuuluvaksi on vuodesta 1989 alkaen katsottu sellaiset yritykset, joilla on enintään 500 työntekijää, joiden käyttöomaisuuden arvo on enintään 350 miljoonaa markkaa ja joissa suuryrityksen omistusosuus on enintään 1/3 koko yrityksestä.

Valtiontakaus voidaan myöntää myös suur-

yritykselle sellaisten luottojen vakuudeksi, jotka kotimainen yritys ottaa voidakseen rahoittaa kotimaisia toimituksia. Näitä kotimaisten toimitusten rahoitusluottoja kutsutaan jäljempänä KR-luotoiksi.

Valtiontakauksen myöntäminen on sidottu luottoihin, joiden käyttötarkoitus on määritelty lain 2 §:ssä. Valtiontakauksia voidaan myöntää laissa lueteltujen elinkeinoalojen yrityksille myönnettäville luotoille, jotka käytetään pääasiassa investointeihin, käyttöomaisuuden rahoitukseen, yrityskauppoihin sekä tuotekehitykseen ja markkinointiin. Luotonantajana voi olla pankki, vakuutusyhtiö tai erityisluottolaitos, esimerkiksi rahoitusyhtiö. Yleisimmin valtiontakaus on vakuutena pankkiluotolle, mutta valtiontakauksella voidaan taata esimerkiksi rahoitusyhtiön osamaksu-, leasing- ja factoringrahoitusta. Valtiontakaus voidaan tietyissä tilanteissa antaa vastatakauksena. Lisäksi valtiontakauksia voidaan myöntää toimitussopimuksessa olevien tilaajan edellyttämien ehtojen, kuten toimitusvelvollisuuteen ja takuuaikaan liittyvien ehtojen täyttämiseksi.

Voimassa oleva takausvaltuus on 5 miljardia markkaa. Sen piiriin kuuluvat teollisuustakaukset ja KR-luottojen takaukset. Takausvaltuudesta oli 31 päivään elokuuta 1994 mennessä käytössä 3 084 miljoonaa markkaa eli 62 % valtuuden enimmäismäärästä. Näistä teollisuustakauksia oli 1 202 miljoonaa markkaa ja KR-luottojen takauksia 1 882 miljoonaa markkaa. Tämän lisäksi käsittelyssä oli kyseisenä ajankohtana 177 hakemusta yhteismäärältään 1 184 miljoonaa markkaa, joista 176 hakemusta, yhteismäärältään 207 miljoonaa markkaa oli teollisuustakauksia ja 1 KR-luoton takauksia yhteismäärältään 977 miljoonaa markkaa.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Valtiontakauksen kattavuus ja oikeudellinen muoto (3 §)

Merkittävä osa teollisuus- ja KR-luottojen takauksista kattaa taattavan luoton pääoman, koron ja viivästyskoron kokonaisuudessaan tai merkittäviltä osin.

Valtiontakauksen määrällistä tai ehtoihin perustuvaa kattavuutta on tapauskohtaisesti rajoitettu lähinnä takaukseen liittyvän tappionvaaran johdosta. Erityisesti pk-yritysten osalta yritykseen liittyvän tappionvaaran jakaminen muiden rahoittajien kanssa myös takausteknisesti on yksi vaihtoehto helpottaa pk-yritysten vakuuspulaa. Näin myös valtion vakauttamistakauksista annetun lain (529/93) perusteella myönnettävistä vakauttamistakauksista saadut kokemukset riskin ja vakuuksien jaosta Valtiontakaukeskuksen ja rahoituslaitoksen kesken voitaisiin hyödyntää.

Suuryrityksille myönnettävät KR-luottojen takaukset sekä niihin liittyvät monimutkaiset rahoitus- ja vakuusjärjestelyt ovat tuoneet esille tarpeen käyttää valtiontakauksen osalta takausinstrumentteja, jotka eivät oikeudelliselta muodoltaan ole pelkästään omavelkaisia takauksia. Myös pk-yrityksille suunnattujen takaus tuotteiden tuotekehityksen yhteydessä on tullut esille vastaava tarve teknisesti yhä joustavamille takausinstrumenteille. Tämän lisäksi valtiontakaus on voitu antaa vastavakuudeksi vain pankkitakauksille, jolloin valtiontakauksella ei ole voitu myöntää esimerkiksi vakuutusyhtiöille niiden antamien takauksen vastavakuudeksi. Lain 3 §:n, joka säätelee lain perusteella

annettavien takauksien teknistä toteutusta ja oikeudellista muotoa, tulee olla sisällöltään sellainen, että se sallii joustavasti yritysten rahoitustilanteisiin soveltuvien takaus tuotteiden käytön ja kehittämisen. Tämän vuoksi kyseistä lainkohtaa esitetään tarkennettavaksi ja ehdotetaan, että omavelkaisen takauksen ohella myös muut sitoumusmuodot esimerkiksi täytetakaus olisivat käytettävissä. Täytetakauksella tarkoitetaan takaus sitoumusta velkojalle siitä määrästä velkaa, jota velkoja ei saa perityksi velalliselta velan vakuutena olevan omaisuuden realisoinnin jälkeen. Lisäksi ehdotetaan, että valtiontakauksen voisi myöntää myös muiden takauksien kuin pankkitakauksien vastavakuudeksi.

2.2. Takausvaltuuden korottaminen (4 §)

Pienten ja keskisuurten yritysten investoinnit ovat markkinoiden elpymisen seurauksena käynnistymässä. Viime vuosina teollisuuden investoinnit ovat olleet poikkeuksellisen alhaisella tasolla. Suotuisan taloudellisen kehityksen jatkuessa voidaankin investointien määrän arvioida lisääntyvän ensi vuoden aikana ja saavuttavan normaalin tason. Voidaan arvioida, että investointien edellyttämien luottojen saamista vaikeuttavat pk-yritysten velkaantuneisuus ja omien vakuuksien riittämättömyys. Vakuuksien puuttuessa pankkien mahdollisuudet merkittävästi lisätä pk-yritysten rahoitusta ovat lähivuosina vähäiset. Talouden elpymisen seurauksena liikevaihdon kasvu ja vientiponnistelut lisäävät edelleen käyttö pääoman tarvetta, mikä osaltaan kasvattaa tarvetta lisävakuuksille. Valtiontakaukeskus on myös lisännyt tuotteitaan koskevaa tietoutta ja markkinointia sekä kehittänyt uusia tuotteita. Edellä mainituilla perusteilla voidaan teollisuustakauksen ja KR-takauksen kysynnän arvioida kasvavan.

Takausvaltuuden tulisi olla riittävällä tasolla, jotta vakuuksien puute ei tule muodostamaan esteitä investointien elpymiselle ja kotimaisten hankintojen osuudelle tulevissa investoinneissa. Ehdotetulla takausvaltuuden korotuksella on tarkoitus varmistaa erityisesti pk-yritysten takauksen saatavuus. Tämän vuoksi voimassa olevan lain 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että enimmäisvastuurajaa korotettaisiin 5 000 miljoonasta markasta 6 000 miljoonaan markkaan.

2.3. Tappionvaaran kattaminen vakuuksilla (5 §)

Lain 5 §:n 2 momentin voimassa olevan sanamuodon on eduskunta hyväksynyt vuonna 1981. Sisällöltään se soveltuu parhaiten sellaisiin rahoitustilanteisiin, joissa valtioneuvoston takaukset kattaa yksittäisen luoton kokonaisuudessaan ja jossa vakuudet ovat tavanomaisia yritysrahoituksen vakuuksia kuten esimerkiksi kiinteistökiinnityksiä. Käytännössä esimerkiksi yrityskauppojen rahoituksen ja KR-luottojen takauksen yhteydessä toteutetut laajat ja monimutkaiset vakuusjärjestelyt eivät hyvin sovellu lain nykyiseen sanamuodon piiriin. Yhtenä kehitysuuntana myös pk-yrityksien osalta on siirtyä rahoituksesta, joka perustuu lähes yksinomaan vakuuksiin, rahoitukseen, joka perustuu yrityksen taloudellisen informaation eli tulos- ja tilinpäätöstietojen jatkuvaan seurantaan sekä rahoittajan yritykselle asettamiin ehtoihin, kuten yritykselle asetettuun kieltoon antaa omaisuuttaan vakuudeksi. Myöskään esimerkiksi täytetakaukseen ei laina mainita vastavakuus oikeudellisenä käsitteenä luontevasti sovellu. Tämän vuoksi lain 5 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneuvostoon liittyvän tappionvaaran vähentämiseksi voidaan edellyttää vakuuksia tai vakuusjärjestelyjä, joiden ei tarvitse olla turvaavia. Kyseinen lainkohta sallisi tappioriskin vähentämisen vakuuksilla joustavasti, mikä merkitsisi, että Valtioneuvoston takaukset voisivat sopeutua edellä mainittuun kehitykseen, jossa vakuuksien merkitys yritykseen liittyvän riskin eli tappionvaaran hallinnassa ei ole yhtä korostunut kuin aikaisemmin. Lähtökohdiana tappionvaaran hallinnan ohella edelleenkin olisi, että valtioneuvoston takaukset voisivat antaa vakuudet, jos vakuuksien puuttuminen, niiden varaaminen yrityksen toiminnan rahoittamiseen tai muut niihin verrattavat syyt sitä edellyttävät. Ehdotus ei aiheuta muutosta Valtioneuvoston takauksessa noudatettuun käytäntöön vakuuksien arvioinnissa.

3. Taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida olevan Valtioneuvoston takauksen toiminnalle merkittäviä taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia. Muutokset eivät myöskään aiheuta tarvetta lisätä henkilöstöä.

Ehdotukset monipuolistaisivat valtioneuvoston takauksen käyttömahdollisuuksia, joten vuosittain myönnettävien takauksien määrän arvioidaan lisääntyvän. Takauksien määrän arvioidaan kuitenkin pysyvän suhteellisesti ottaen entisellä tasolla. Mahdollisten takauksien määrää on kuitenkin mahdotonta arvioida etukäteen.

4. Asian valmistelu

Esitys perustuu Valtioneuvoston takauksen esitykseen ja se on valmisteltu virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä yhteistyössä Valtioneuvoston takauksen kanssa. Esityksestä on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitolta, Pienten Yrittäjien Keskusliitolta ja Suomen Yrittäjien Keskusliitolta.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eräiden elinkeinoalojen valtioneuvoston takauksista annettu lainsäädäntö on ilmoitettu vuoden 1994 alussa ETA-sopimuksen tultua voimaan olemassa olevana tukiohjelmalla EFTA:n valvontaviranomaiselle ESA:lle. ESA:lle tulee ilmoittaa ennakkoon myös olemassa olevien tukiohjelmien laajennukset ja merkittävät muutokset. Olemassa olevien tukiohjelmien budjetimuutoksia ei tarvitse kuitenkaan ilmoittaa ESA:lle, jos ohjelmien vuosittainen budjetti ei lisäännä 20 prosenttia enempää. Tästä johtuen ei takausvaltuuden korotusta eikä esityksessä ehdotettuja pienehköjä lainmuutoksia ole pidetty tarpeellisena ilmoittaa ESA:lle. Suomen EU-jäsenyyden toteutuessa vuoden 1995 alussa valtion tukien valvonta siirtyy ESA:lta EY:n komissiolle.

6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden elinkeinoalojen valtionehtakauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden elinkeinoalojen valtionehtakauksista 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (375/63) 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 § muutettuna 27 päivänä marraskuuta 1981 ja 8 päivänä huhtikuuta 1992 annetuilla laeilla (810/81 ja 293/92), 4 §:n 1 momentti 27 päivänä marraskuuta 1992 annetussa laissa (1150/929) ja 5 §:n 2 momentti mainitussa 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa, seuraavasti:

3 §

Valtionehtaus voidaan antaa takausluoton pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi sekä takausluoton tai vastuusitoumuksen vakuudeksi annettavan takauksen vastavakuudeksi. Takaus voi kattaa takausluotosta tai vastuusitoumuksista aiheutuvan tappionvaaran kokonaisuudessaan tai osittain.

Valtionehtaus voidaan antaa omavelkaisena takauksena, täytetakauksena tai muuna sitoumuksena.

4 §

Takausluottoja ja vastuusitoumuksia saa samanaikaisesti olla voimassa yhteensä enintään 6 000 miljoonan markan määrä, korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Ulkomaisen luoton määrä lasketaan Suomen Pankin kysei-

selle valuutalle vahvistaman, takauksen antamishetkellä voimassa olevan keskikurssin mukaan. Suomen Pankin kurssilistasta pysyvästi puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takauksen antamisajankohtana käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuutassa, jolle on käytettävissä Suomen Pankin kurssi.

5 §

Valtionehtaukseen liittyvän tappionvaaran vähentämiseksi voidaan edellyttää vakuuksia tai vakuusjärjestelyjä, joiden ei tarvitse olla turvaavia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 5 päivänä tammikuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Kauppa- ja teollisuusministeri *Seppo Kääriäinen*

Laki

eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (375/63) 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 § muutettuna 27 päivänä marraskuuta 1981 ja 8 päivänä huhtikuuta 1992 annetuilla laeilla (810/81 ja 293/92), 4 §:n 1 momentti 27 päivänä marraskuuta 1992 annetussa laissa (1150/929) ja 5 §:n 2 momentti mainitussa 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Valtiontakaus voidaan antaa takausluoton pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi sekä takausluoton tai vastuusitoumuksen vakuudeksi annettavan pankkitakauksen vastavakuudeksi.

Valtiontakaus annetaan omavelkaisena takauksena.

4 §

Takausluottoja ja vastuusitoumuksia saa samanaikaisesti olla voimassa yhteensä enintään 5 000 miljoonan markan määrä, korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Ulkomaisen luoton määrä lasketaan Suomen Pankin kyseiselle valuutalle vahvistaman, takauksen antamishetkellä voimassa olevan keskikurssin mukaan. Suomen Pankin kurssilistasta pysyvästi puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takauksen antamisajankohtana käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuutassa, jolle on käytettävissä Suomen Pankin kurssi.

Ehdotus

3 §

Valtiontakaus voidaan antaa takausluoton pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi sekä takausluoton tai vastuusitoumuksen vakuudeksi annettavan *takauksen* vastavakuudeksi. *Takaus voi kattaa takausluotosta tai vastuusitoumuksesta aiheutuvan tappionvaaran kokonaisuudessaan tai osittain.*

Valtiontakaus *voidaan antaa* omavelkaisena takauksena, *täytetakuuksena tai muuna sitoumuksena.*

4 §

Takausluottoja ja vastuusitoumuksia saa samanaikaisesti olla voimassa yhteensä enintään 6 000 miljoonan markan määrä, korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Ulkomaisen luoton määrä lasketaan Suomen Pankin kyseiselle valuutalle vahvistaman, takauksen antamishetkellä voimassa olevan keskikurssin mukaan. Suomen Pankin kurssilistasta pysyvästi puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takauksen antamisajankohtana käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuutassa, jolle on käytettävissä Suomen Pankin kurssi.

5 §

Valtiontakaukselle on annettava 8 §:ssä mainittu takauslaitoksen hyväksymä vastavakuus,

Valtiontakaukseen liittyvän tappionvaaran vähentämiseksi voidaan edellyttää vakuuksia tai

Voimassa oleva laki

jonka ei tarvitse olla turvaava. Valtiontakaus voidaan antaa myös vastavakuutta vaatimatta, jos vakuuksien puuttuminen, niiden varaaminen yrityksen toiminnan rahoittamiseen tai muut niihin verrattavat syyt sitä edellyttävät.

Ehdotus

vakuusjärjestelyjä, joiden ei tarvitse olla turvaavia.

---

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .*
